

МОНАДОЛОГІЯ ГОТФРІДА ВІЛЬГЕЛЬМА ЛЕЙБНІЦЯ

Светлов А. В.

Науковий керівник – проф., д. пед. н., Петрук В. А.

Готфрід Вільгельм Лейбніц – німецький математик, фізик, філософ та мовознавець. Широко відомий як засновник диференціального та інтегрального числень.

В галузі філософії здобув визнання як автор учення про монади (монадології). Монади – це найпростіші субстанції. За Лейбніцем, крім них у світі нічого не існує.

Монади не є матеріальними частинками, тому й отримали назву «духовних атомів». Моделлю монади є людська душа. Саме душа є головним правителем держави монад, якою Лейбніц називає людське тіло. Монади можуть існувати у двох станах – свідомому та несвідомому, причому не усвідомлюються вони в силу своєї мализни. Проте, далеко не всім монадам притаманна свідомість. Розмірковуючи з цього приводу, Лейбніц прийшов до висновку, що можливість впливу несвідомих уявлень на вчинки людей, вірогідно, існує. Стани монад постійно змінюються, що обумовлено виключно їх внутрішніми прагненнями, оскільки від зовнішнього впливу вони ізольовані. У світі монад існує ієрархія, яка складає три рівні: монади, котрі не мають психічних можливостей; душі тварин, що наділені пам'яттю, уявленням та аналогом розуму; душі людей, які, крім вище перелічених можливостей, наділені ще й свідомістю.

Всі монади, крім Бога, пов'язані з тілом. Смерть не руйнує тіло – вона лише «згортає» його. Аналогічно Лейбніц розмірковує і над народженням, називаючи його «розгортанням».

Серед основних доказів існування Бога Лейбніц наводить онтологічні та космологічні аргументи. На його думку, він, як і будь-яка інша монада, має потрійний вміст. Буттю в ньому відповідає всемогутність, перцепція – всезнання, а прагненню – блага воля. Всі ці якості співвідносяться з трьома іпостасями християнського Божества – Батьком, Сином та Святим Духом.

Найкращим визнається такий світ, у якому максимально прості закони знаходять найбільш різноманітне застосування. Тим не менш, навіть найкращий світ обов'язково повинен мати недоліки. Якби ж він їх не мав, то нічим би не відрізнявся від Бога, а це рівноцінно тому, що він не мав би власного існування.

Ідеї Лейбніця мали великий вплив на найвідоміших мислителів нового часу, таких як Д. Юм, І. Кант, Е. Гуссерль. Більш того, на їх основі на початку 18-го століття у Німеччині виникла школа Х. Вольфа.